

Carmen Strungaru

Agutoki

Impresii de călătorie în Papua Noua Guinee

TREI

Cuprins

I. Visul	11
Nenumitu' și alți prieteni cu cochilie.....	15
Batalioane de gărgărițe și pungi cu scoici	25
Cu ochii-n microscop	30
Africa, aceasta este ținta mea	32
Dans de caracter	37
„Ce vrei să te faci când o să fii mare?“	41
Lăcuste prăjite	43
Culmea calamității	45
O să mă fac biolog	50
Citesc, conspectez, învăț	52
Stagiu în producție.....	53
Vise cu șobolani.....	55
Gata! Suntem salvați!	59
Lector în Etologie și doctorand	60
Mă întâlnesc cu Lupul	62
Șansa numită Spania	66
Olé! Aventura începe.....	68
Ora mea africană.....	76
Rătăcind prin Paris.....	79
Biblioteca din Andechs	81
Învăț să lucrez la computer.....	84
Popas la Atlantic.....	87
Un român în Hanover.....	90

II. În sfârșit spre sud, dar prin sud-est.....	97
Eu plec departe	99
Escală la Singapore.....	100
Destinație Port Moresby	103
Interviu cu un motuan.....	107
„Doctor Wulf, Doctor Wulf!“	113
În Țara Minunilor	125
Ceremonie de bun-venit.....	132
Noapte, muzică, zgomote.....	135
Melcomania se reactivează.....	137
Litigiu nerezolvat în Kaduaga	140
Gustul oceanului	147
Mă organizez... și înot iarăși.....	154
Statuete contra mărgele	162
Măsurători și răsete	169
Copilăria la papuași.....	174
Familie și tabuuri	178
Grădini de legume și varani.....	186
Vreau să eliberez un pește-balon	190
Cu glezna umflată.....	195
Lupta cu boala	198
Vizită pe insula spiritelor.....	200
Casa de modă Kaileuna	204
Lecția despre delfini.....	207
Conformism și nonconformism	209
Slujba de duminică.....	211
Dansuri tradiționale.....	213
Delfini? Nu, rechini!	214
Cina de adio.....	216
Comoara	220

III. Aventura s-a încheiat, visul continuă	223
„Cum ați ajuns acolo, doamnă?“	223
Nu renunța, scrie!	226
Agutoki	227

I

Visul

E patru dimineața, oră la care mai toți oamenii dorm, chiar și tovarășii mei de călătorie, înțepenți în scaune și răpuși de nesfârșitele ceasuri de zbor huruitor. Mă aflu în avionul cursei Singapore–Frankfurt și încerc să deslușesc ceva prin geamul jumătate înghețat, jumătate aburit. Cred că suntem deja deasupra României, adică acasă, dar trebuie să merg până la Frankfurt unde voi aștepta „numai“ șase ore până să mă sui în avionul de București. Încerc să-mi închipui un viitor în care va fi posibilă debarcarea fiecărui pasager „la punct fix“, dar perspectiva unui salt cu parașuta mă face să revin cu picioarele pe... podeaua avionului. Mai bine nu.

Mi se închid ochii, dar un soare orbitor îmi străpunge pleoapele în vreme ce zgomotul valurilor mă leagănă. Cei doi cocoși ai satului și-au început concertul, la concurență cu păsările cerului și cu grohăiturile celor trei purcei supli și sprinteni ai Tauwemei...

Ce miracol e și mintea asta umană: te transportă de colo-colo oferindu-ți, într-o fracțiune de secundă în care nu ai reuși să pronunți nici măcar un cuvânt, toate detaliile. Ai impresia că ai visat două ore, îți trebuie minute bune să-ți povestești visul, superficial, dar, de fapt, a fost doar o ațișeală de câteva secunde. Probabil că asta mi se întâmplă și mie acum, căci mă aflu când în avion,

când pe malul Pacificului, întrebându-mă dacă și când am visat.

Continui să mă uit pe fereastră. Aici, sus, deasupra norilor, a început să se lumineze. Trebuie că suntem deja în Germania. Avem o întârziere apreciabilă, iar Wulf Schiefenhövel, șeful expediției noastre, este foarte îngrijorat că va pierde legătura cu avionul de München. Mă tot întrebă cât este ceasul, căci al lui a rămas în Tauwema. I l-a dat lui Tomalala, iar în Singapore nu a avut timp să-și ia altul.

Își întinde gâtul să vadă ceva pe fereastra mea și să ghicească pe unde ne aflăm. În avionul ăsta am avut parte de trei filme și de o grămadă de reclame, dar nicio informație despre traseu. Deodată exclamă extaziat: „Zăpadă! Uite, asta e Bavaria și e totul acoperit de zăpadă!“

E mai mult decât pot suporta și izbucnesc în plâns. Acum câteva ore eram la peste 30°C. Pentru mine zăpada și frigul sunt cei mai mari dușmani. Amintirea zilelor cu doar câteva grade în apartament și, mai ales, a nopților de veghe, de teamă ca presiunea gazelor să nu scadă brusc și să stingă flacăra de la centrala termică din subsolul casei mă terorizează încă, iarnă de iarnă.

Doamne! De ce nu ai pus România mai la Ecuator?

Mă mângâi cu gândul că am furat o lună de vară. Îmi iau puloverul, ciorapii și pantalonii de flanel și mă duc să mă echipez de Europa. Picioarele îmi sunt umflate și mă dor. După mai mult de o lună de umblat desculț, contactul cu pantofii cu toc este cam abrupt. Aproape că am uitat să mai pășesc încălțată. Termin cu îmbrăcatul tocmai la timp pentru a ajunge înapoi la locul meu și

a-mi fixa centura de siguranță. Aterizăm la Frankfurt, Wulf își ia în grabă rămas-bun și aleargă în celălalt capăt al aeroportului să prindă Münchenul. Mulțumesc, Wulf!

Parcă sunt o valiză uitată în gară. Îmi târâi bagajele pe culoarele nesfârșite ale aeroportului, spre Terminalul 2. Trebuie că arăt destul de ciudat cu *bilumul* din care iese acoperișul de frunze al *liku*-ului miniatural pe un umăr, cu camera video pe celălalt și cu trollerul de mână sau mai bine zis „de rupt mâna“. Noroc că are roți.

Îmi cumpăr o cafea, nu mai știu a câta băută în ultimele douăzeci și șase de ore de când tot călătoresc, și dau un telefon acasă. Îmi răspunde Mona, fiica mea cea mare, la un aparat, și mama, foarte agitată și emoționată, la celălalt. Biata mama, cum s-o fi descurcat atâta timp cu trei copii? „A plouat și acum ninge foarte tare“, îmi spune ea îngrijorată, „Nu se știe dacă avionul va putea ateriza la București“.

Mă umflă râsu'-plânsu'. Am în buzunar fabuloasa sumă de doi dolari, o marcă, cinci sute de lei și o kina. Și am mai dat și nouă mărci pe cafea și telefon. Asta e! Tot mai bine era acolo: cu o linguriță-două de mărgele de sticlă și un baton de tutun rezolvam și masa, și transportul.

Ajunsă la punctul de control, îmi fac rezervarea de loc și răspund cu un „nu“ categoric la întrebarea vameșului dacă am lăsat vreun moment bagajele nesupravegheate. Cum aș fi putut să le las? Am în acest troller o întreagă avere. O avere foarte fragilă, din calcar și sedef, la care țin ca la ochii din cap. Trecând prin filtrul de securitate, sunt rugată să deschid trollerul și să arăt ce am înăuntru. Din fericire, chiar la suprafață, am două

ghiocuri „banale“ pe care le-am strecurat, neambalate, în ultimul moment, neîndurându-mă să le abandonez. Ofițerul pleacă cu ele să verifice dacă fac parte din lista neagră și se întoarce zâmbind. „Puteți trece“. Ce emoții! După ce că mi-am lăsat toată îmbrăcămintea pe insulă pentru a câștiga loc în valiză, ar fi fost culmea să rămân fără cochilii și corali. În plus, nu mi-a trecut niciun moment prin minte că s-ar putea să existe o asemenea „listă neagră“.

Plec repede din zonă, de frică să nu cumva să se răzgândească vameșul, și mă prăbușesc pe o banchetă. Nu am la mine nicio carte, pixul a rămas fără pastă și nu-mi vine să mă apuc să vorbesc cu reportofonul, așa, în văzul lumii. Derulez o parte din caseta cu ultimele imagini video: piața de nuci de betel din Port Moresby, hotelul luxos și decolarea de pe aeroportul din Singapore. Mai mult nu îndrăznesc să văd: trebuie să păstrez ceva baterie pentru verificarea camerei la următorul control de frontieră.

În jur mai sunt două-trei persoane. Chiar în fața mea o indiancă doarme descălțată de papuci și lungită confortabil pe trei scaune. Ce aș mai face și eu la fel dacă nu mi-ar fi rușine... Poartă-te „ca lumea“! Asta este porunca fundamentală căreia nu mă pot împotrivi, chiar dacă știu acum, mai bine decât înainte, că acest „ca lumea“ depinde de lumea la care te raportezi.

De fapt, un aeroport precum cel din Frankfurt este un loc unde poți vedea de toate, chiar și o româncă năucă întoarsă din Papua Noua Guinee. Căci acesta este rezumatul: am fost în PAPUA și mă întorc acasă!

Ca și cum tot amalgamul de gânduri, impresii și emoții nu ar fi suficient, mintea îmi mai scoate la suprafață, pe nesimțite, și amintiri foarte vechi, pe care mă mir și eu că le-am mai păstrat cu atâta claritate.

Nenumitu' și alți prieteni cu cochilie

Atunci când ai numai trei ani și ceva, să mergi la piață e o adevărată excursie! Tropăi din piciorușe, te împiedici și exact când să dai cu nasul de pământ, simți că zbori, așa, cam într-o rână, atârnată de mâna mamei. „Uită-te, mamă, pe unde calci!“ Mai mergi câțiva pași, cu ochii la pietrele din caldarâm care parcă se întrec să-ți pună piedică, și mai zărești așa, cu coada ochiului, niște pantofi, niște picioare, chiar și câte un tiv de rochie.

Mama se oprește un pic lăsându-te să-ți tragi sufletul și să-ți arunci privirea în sus. Constați că picioarele au oameni pe ele; oameni care-ți zâmbesc, îți fac semne cu mâna, îți laudă rochița și fundele din păr. Ești admirată și succesul îți dă putere să reîncepi tropăiala mărunță. Doar că piața e încă departe și mama se grăbește.

De multe ori, mai târziu, când am devenit și eu mamă și aveam agățate de mâini plase și copii, mă gândeam ce frustrant trebuie să fie pentru cei mici să vadă doar asfalt și picioare. Cum se uită un pic mai sus, cum se împiedică, își julesc genunchii și atunci să te ții morală, spirt și pansamente!

Cam așa a început și ziua aceea memorabilă. Mama îmi povestea ce vom cumpăra din piață, ce mâncărică

bună îmi va face și ce frumoasă e viața. Habar nu avea că viața va deveni și mai frumoasă! Lângă un gard de lemn prin care răzbăteau niște buruieni am văzut o pietricică mai ciudată, mai rotundă și mai deschisă la culoare. M-am smucit ușor din mâna mamei și am luat pietricica între degete, învârtind-o pe toate părțile. Chiar că era ciudată. Ușurică, vărgată și găurită într-o parte.

„Ia te uită! Ai găsit un melc“, mi-a spus mama.

„Melc, melc din ăla codobelc care scoate coarne bourești?“

„Da, da, din ăla!“

Asta a fost! Am strâns ușurel melcul în palmă și nu a fost chip să-i mai dau drumul. Nici argumentul că acolo e căsuța lui și că plânge dacă-l luăm, nici avertizarea că o

să mă murdărească pe mânuță nu au contat. Cum adică? Să am un melc și să nu-i văd eu coarnele bourești? Nu m-am lăsat înduplecată nici măcar să i-l dau mamei ca să-l țină ea „mai bine“.

Acum, privind retrospectiv, bine am făcut. Cu siguranță l-ar fi „pierdut“ după următorul gard. Am băgat viteză și, după vreo douăzeci de mii de pași, am și ajuns la piață de unde nu mai voiam nici căpșune cu frișcă, nici cireșe de atârnat la urechi, doar o salată. Cea mai mare salată de pe tarabă. Drumul înapoi a fost la fel. Mama pășea și ea, în sfârșit, normal, în timp ce eu alergam gâfâind să ajungem mai repede acasă, să-i facem căsuță melcului și să-i văd coarnele. Eram îngrijorată să nu cumva să moară de foame până ajungem. Sunt convinsă că a fost cea mai rapidă cursă la piață de care a avut parte mama, cu mine târâș.

Odată intrate în cameră, a început căutarea celei mai bune căsuțe de melc. Nu m-am lăsat până nu și-a scos mama papiotele, acele și nasturii dintr-o cutie veche de pantofi, apoi am luat melcul și cutia în bucătărie așteptând să primim salata. Cu chiu, cu vai, m-a convins mama să nu-i punem toată salata în cutie, că se veștejește, ci să-i dau numai două frunze. Categorie o singură frunză ar fi fost mult prea puțin! Am mai avut ceva discuții legate de modul în care trebuie spălate frunzele, cu sau fără săpun. Nu-mi era clar cum de săpunul, obligatoriu pentru mâinile mele, nu era la fel de bun și pentru melc. Dar eram atât de nerăbdătoare să rezolvăm problemele administrative-locative, încât am acceptat. Cutia, cu melcul pe frunze și cu mine pe lângă, a ajuns în sfârșit pe terasă, la soare.

M-am întins pe burtă pe un preș și am început să aștept cu ochii ațintiți asupra melcului. Nu se întâmpla nimic! O strigam pe mama din două în două minute să vină să vadă ce are melcul. Până la urmă, m-a pus să-i cânt cântecelul, ceea ce am și făcut.

Nu știu exact ce anume l-a convins, cântecul, mirosul salatei sau poate bucuria că a scăpat de hurducături, cert e că la un moment dat a început încet-încet să apară. Cântam în șoaptă, să nu-l sperii, pentru ca în momentul următor să strig la mama, din toți răunchii, să vină să vadă că se mișcă ceva acolo. Nu pot să descriu în cuvinte ce am simțit când au început să apară cornițele. Pe rând, câte una, întinzându-se puțin și apoi retrăgându-se, prudent, până când au apărut toate patru.

Eram cu tot capul în cutie, nefiind în stare să spun decât: „Uite, uite!“ Țin minte că m-a zgâlțâit mama ușor de umăr și mi-a spus „Respiră normal!“ Ce bucurie pe mine! Acolo am rămas, lângă cutie, acolo a trebuit să-mi dea să mănânc și nici vorbă de somnul de după-masă.

Ușor-ușor, melcul meu a început să-și vină în fire din emoții și să se târască de colo-colo. Când o lua în sus, îl apucam ușor de cochilie și îl puneam la loc pe frunze explicându-i că trebuie să mănânce tot. După ceva vreme, am descoperit o găurică mică, mică, într-una

dintre frunze, așa că am fugit repede la mama să-i spun că a mâncat și să-i cer altă frunză, că aia nu mai era bună. Știind că nu mă convinge ușor, mi-a dat o altă frunză, mai fragedă, mai din mijlocul salatei, și observarea s-a reluat.

Puțin mai târziu m-am speriat teribil când am descoperit, în urma melcului, o scămuță neagră și moale. Am luat-o pe deget și repede la mama cu ea. Am aflat cu ocazia asta că melcul nu face la oliță. Mama a sărit cu spălatul pe mâini, spunându-mi: „Ei hai, gata, l-ai văzut destul, acum gata!” — o zicere pe care am auzit-o de atât de multe ori de atunci încolo, fără să fiu în stare s-o înțeleg vreodată: ce gata! Cum să fie gata? Îmi plăceau pâna și balele pe care mi le lăsa melcul pe mână în timp ce se târa încet, dar sigur, spre cotul meu. În loc să mă dezguste povestea răhățelului storcoșit între degete, am început să fac o mică evaluare a numărului de găurele din frunze și a numărului de scămuțe și am tras concluzia că melcul e sănătos și fericit. Chestia cu fericirea era obligatorie. Când s-a înserat și melcul se retrăsese deja înapoi în

cochilie, am acceptat și eu să-l las în pace, „ca să doarmă bine“. Am adormit aproape imediat, îngânând cântecul cu apa caldă și turbure, dar primind asigurări că melcul meu nu se va duce nici la baltă, nici la Dunăre. Cel puțin așa spunea mama.

A doua zi de dimineață, cum am făcut ochi am dat fuga pe terasă. M-am apropiat tiptil, dar melcul, ioc. Îngrozită am întors cutia pe toate părțile, am scuturat frunzele ușor veștejite, m-am uitat în jur, nimic! Melcul meu dispăruse. Îmi lăsase în urmă doar o mică dără alburiu-strălucitoare care se întindea până dincolo de colțul terasei. S-a lăsat cu plâns, cu căutări pe peretele blocului, printre firele de iarbă din peticul de pământ din curtică. Nimic! Nici pe strada unde îl găsisem nu era. Am târât-o pe mama cu mine peste tot, plină de jale. Am renunțat doar atunci când mi-a spus că sigur s-a întors la copiii lui care plângeau după el. Nici măcar nu apucasem să-i spun cum îl cheamă, așa că l-am botezat Nenumitu'. Degeaba m-am străduit în vara aceea să mai găsesc un alt melc. Părea că fusese unicul din București.

În vara următoare am plecat la bunici. Nu locuiau la țară — așa cum ar fi trebuit să locuiască niște bunici „normali“ —, ci într-un cartier mai nou construit (se și chema „Orașul Nou“) din Medgidia. În 1957, Orașul Nou era compus din opt-zece bloculețe a câte două etaje, răsfirate în vârful unui deal și înconjurare de râpe și teren arabil. Mai era acolo și o cazarmă militară de unde se auzea trompeta de câteva ori pe zi și în curtea căreia vedeam soldații mișcându-se de colo-colo, alergând, cățărându-se pe niște frânghii sau atârând cu coatele pe marginea